

ŠTUDIJSKI KROŽKI V LETU 2013

Spoznavajmo naše podeželje

V letošnjem letu smo v sodelovanju z Varstveno delovnim centrom Idrija prvič izvedli študijski krožek za odrasle s posebnimi potrebami. Izvajali smo ga v jesenskem času, ko se na podeželju pobira, obira in spravlja pridelke, v hladnejših mesecih pa si prebivalci čas krajšajo z izdelovanjem različnih tradicionalnih izdelkov. Naša osrednja učna tema v krožku je bila tako vezana prav na Idrijsko-Cerkljansko podeželje ter spoznavanje lokalno tipičnih izdelkov in pridelkov. Udeleženci iz podeželja so znanja, ki jih že imajo lahko delili z ostalimi v skupini, ki prihajajo iz mestnega okolja. V okviru krožka smo obiskali turistično kmetijo Pr'Jureč, kjer smo si ogledali zbirko kmečkega orodja, spoznali način predelave žita v moko ter zaplesali ob zvoku harmonike. Na kmetiji Na Ravan smo spoznali postopek kako in s kakšnimi orodji, metodami in znanjem nastaja sir, vstopili smo v zorilnico, kjer sir zori ter poskusili njihov sir in mlečne izdelke. Obiskala sta nas pletar, ki nas je naučil izdelovati »beračke« ter rezbar, ki nam je prestavil rezbarjenje lesa. Naše podeželje, ki je vir številnih tradicionalnih znanj in spretnosti smo predstavili na slikovitih plakatih, ki so bili razstavljeni na prireditvi kmečka tržnica.

Kreativna šola šivanja

Študijski krožek je povezal mlade ženske, ki so v okviru študijskega krožka usvojile praktična in teoretična znanja šivanja. S pomočjo zunanje sodelavke, strokovnih gradiv in medsebojne izmenjave znanj so spoznale osnove uporabe šivalnega stroja ter postopek risanja krojev. Na podlagi njihovega kreativnega ustvarjanja in reciklaže starih oblačil in blaga so ustvarile izdelke, torbice in krila. Nova znanja, ki so jih pridobile v študijskem krožku povečujejo njihove zaposlitvene možnosti, lahko jih bodo koristno uporabile v vsakdanjem življenju, pri nadaljnjem učenju, izobraževanju ali razvijanju ustvarjalnih podjetniških idej. Nastale izdelke so po koncu študijskega krožka razstavile v izložbi v središču mesta ter tako njihovo kreativno ustvarjanje in možnosti recikliranja predstavile širši javnosti.

Izzivi pri oblikovanju sodobne Idrijske čipke

Idrijska čipka je pomemben element kulturne dediščine našega območja, ki je bila pred kratkim vpisana tudi v državni register žive kulturne dediščine. V zadnjem obdobju so bile izvedene številne aktivnosti za ohranitev dediščine idrijske čipke in za njen nadaljnji razvoj, za ohranitev znanja ter za njeno trženje in promocijo. Del tega je tudi študijski krožek, Izzivi pri oblikovanju sodobne Idrijske čipke. Kot njegov pomemben dosežek prepoznavamo njegovo medgeneracijsko povezovanje ter delovanje izven lokalnega okolja, saj je potekal v Ljubljani. Skupaj so delovale študentke oblikovanja NTF v Ljubljani in izkušene idrijske klekljarice, ki so delovale po načelih medgeneracijskega učenja in prenosa tradicionalnih znanj izdelave idrijske čipke, kot tudi sodobnih znanj iz oblikovanja. Rezultat študijskega krožka so nove skice ter na njihovi osnovi sklekljane sodobne idrijske čipke, ki prestopajo okvire tradicionalne podobe, namembnosti in uporabe. Razstavljene so bile na razstavi na idrijskem gradu v času Festivala idrijske čipke ter so objavljene v knjigi Oko, srce, drevo,...

Portret klekljarice

V študijskem krožku so sodelovali ljubiteljski fotografi, ki se aktivno oz. napredno ukvarjajo z digitalno fotografijo. S praktičnim delom, medsebojno izmenjavo znanj in izkušenj so pridobivali nova ter dopolnjevali in dograjevali svoja obstoječa znanja s področja digitalne fotografije, še posebej

fotografiranja portretov. Pri izvajanju krožka je sodeloval izkušeni idrijski fotograf Robert Zabukovec. Nastale so fotografije - portreti najboljših idrijskih klekljaric, ki že vrsto let, na osnovi inovativnih vzorcev študentov oblikovanja na NTF, klekljajo sodobne čipke ter portreti otrok, t.j. tistih, ki se z učenjem klekljarskih spretnosti šele srečujejo v čipkarski šoli. Portreti klekljaric, natisnjeni na tekstil in tkani iz niti, so bili razstavljeni na idrijskem gradu v času 32. Festivala idrijske čipke ob razstavi Oko, srce, drevo...

Pletarjenje pod Kojco

Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija je na temo ohranjanja dediščine rokodelstva na Cerkljanskem izpeljala že več študijskih krožkov. Letošnji študijski krožek je deloval na pobudo krajanov KS Bukovo-Zakojca in Turističnega društva pod Kojco, ki se zavedajo pomena ohranjanja rokodelskih obrti na območju Bukovega in Zakojce, kot prepoznavne lokalne identitete, vezane na uporabo virov v tem okolju. V okviru študijskega krožka so se tradicionalna rokodelska znanja in spretnosti, še posebej znanja izdelave »beračkov« (manjših košar za nošenje pridelkov), prenašala ter posredovala mlajši generaciji s pomočjo pletarjev Janka Prezlja in Mirka Čuferja. V okviru študijskega krožka pridobljena znanja bodo tako lahko koristno uporabili pri vsakdanjih ali društvenih dejavnostih, na ta način ohranjali dediščino ter jo znali približati in ustrezno predstaviti širši javnosti. Študijski krožek je svoje delovanje ter spretnosti pletenja košar predstavil na turistično etnološki prireditvi Poletje pod Kojco, ki se je odvijala v mesecu juliju v Zakojci.

Etnološka dediščina lesa na črnovrški planoti

V sodelovanju s prebivalci Črnovrške planote in Mestnim muzejem Idrija smo to zimo in pomlad izvajal i študijski krožek Dediščina lesa na Črnovrški planoti. Zaradi naravnih danosti je bila v preteklosti na območju Črnovrške planote značilna tradicionalna obdelava lesa, razvite so bile številne domače obrti, kot so pintarstvo, pletarstvo, oglarjenje in suhorobarstvo, ki na območju danes izumirajo. Zavedamo se, da je kulturno dediščino potrebno ohranjati kot del naše preteklosti, prepoznavnosti in priložnosti ter jo tudi zapisati. Namen krožka je bil v prvi vrsti evidentirati in dokumentirati še ohranjeno znanje o lesnih domačih obrteh, ki so bile nekoč razvite na Črnovrškem, orodje, ki so ga pri izdelavi uporabljali domači obrtniki, in njihove izdelke. Krajanje so pri izvajanju študijskega krožka aktivno sodelovali in so pri izvedbi raziskave pomagali s svojimi znanji, informacijami, fotografijami, gradivi, podatki, predmeti in drugimi viri. Delo v študijskem krožku je temeljilo na skupnih srečanjih in na osebnih pogovorih z ljudmi na terenu. Pri izvajanju študijskega krožka je sodelovala etnologinja Urška Bajec Rupnik, ki je ob koncu krožka vsa znanja in ugotovitve tudi zbrala in zapisala. Kot prispevek oz. rezultat študijskega krožka je tako nastala publikacija Pintarji, pletarji, grabljarji, kosarji, neškarji, žličarji - dediščina lesnih obrti na črnovrški planoti.

Čar prednovoletnih praznovanj

Študijski krožek je povezal skupino žensk, članic TD Fara, ki so se družile v veselem predprazničnem vzdušju. Študijski krožek je deloval in prenašal znanja medgeneracijsko ter se povezoval z lokalnim okoljem. Udeleženske so si izmenjale znanja, vtise in razmišljanja o praznovanju prednovoletnih in novoletnih praznikov nekoč in danes. Obiskale so OŠ Spodnja Idrija, kjer so pripravile delavnico peke medenjakov za otroke, učile so se zavijanja božičnih in novoletnih daril ter peke prazničnih tort. Na osnovi tega je v okviru študijskega krožka nastalo tudi ročno izdelano skupno novoletno poslovno darilo sodelujočih organizacij.